

Datum
2023-12-01

Adress

Diarienummer
SBN-2023-734

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss - Uppdrag budget 2023 - Definiera och starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft i Malmö socioekonomiskt svaga delar med särskilt fokus på barn och ungas uppväxtvillkor, STK-2023-137 SBN-2023-734

Stadsbyggnadsnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden är positiva till satsningen på ett områdeslyft. För en välfungerande lokal förankring är det viktigt att arbetet utgår från en fysisk möteslokal med en samordnare och team kopplat till sig. Organisationen och satsningen för områdeslyftet måste vara långsiktig och bygga upp tillit och socialt kapital över tid. Satsningen bör göras i alla de 14 GESO-områdena. Fysisk planering är en viktig aspekt av att stärka ett område, men själva samordningen bör utgå från nämnder som har en kontinuerlig lokal närvaro genom drift eller förvaltning. Vid satsningar på områdeslyft av fysisk karaktär bör stadsbyggnadsnämnden samordna processen. Dessa insatser kan enligt Köpenhamnsmodellen vara tidsbundna och kopplade till en budget. Goda exempel från tidigare områdesarbeten i både Malmö och andra städer bör upphämtas.

Yttrande

Om förslaget

Genom kommunfullmäktiges budgetuppdrag 2023 har kommunstyrelsen fått i uppdrag, tillsammans med berörda nämnder och bolag, att definiera och starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft. Stadskontoret har tagit fram ett förslag på hur Malmö stad kan bedriva arbetet kring såväl hållbar lokal utveckling som insatser i form av ett områdeslyft.

Ett övergripande förslag presenteras på Malmö stads organisering, interna arbetsformer, samordning samt hur den geografiska uppdelningen skulle kunna se ut i det fortsatta arbetet.

Arbetet med hållbar lokal utveckling, som utgår från nämndernas och bolagens grunduppdrag, föreslås ha ett relationsbyggande och demokratistärkande fokus med hela staden som utgångspunkt. Den geografiska indelningen ska utgå från Communities That Care:s (CTC) geografiska uppdelning, med 14 områden i Malmö.

Förslaget har skickats ut på remiss till samtliga nämnder i Malmö stad. Remissen ställer fyra frågor som de önskar få synpunkter kring, yttrandet har huvudsakligen strukturerats kring dessa frågor.

Allmänna synpunkter

Stadsbyggnadsnämnden är generellt positiva till en satsning på lokal områdesutveckling. Efter Malmö stads omorganisation till facknämnder så har kopplingen till lokalsamhället delvis tappats. Kontakter med lokala aktörer som skolor, fritidshem eller föreningslivet i planeringsprocesser har i bristen på en kommunal aktör med samordnande geografiskt ansvar behövt arbetas fram enskilt. Att ha en organisation som samordnar den lokala utvecklingen, och kan skapa kopplingar mellan olika aktörer i en geografi är därför välbehövligt.

En av de viktigaste aspekterna som stadsbyggnadsnämnden vill framhålla är behovet av en *fysisk mötesplats* – ett ställe för att mötas och vara närvarande i närområdet. Det är utifrån själva närvaron och den dagliga dialogen med lokalbefolkningen som tillit och lokalkännedom byggs upp.

Förslaget har utifrån ett antal indikatorer tagit fram ett index för att kategorisera de 14 områdena utifrån socioekonomisk utsatthet. Stadsbyggnadsnämnden anser att detta index snarare borde utgå från CTC:s modell med indikatorer kopplat till risk- och skyddsfaktorer. Eftersom den geografiska indelningen föreslås utgå från CTC-områdena och denna modell är etablerad och baserad på evidensbaserad kunskap borde den vara en självklar bas att utgå från i arbetet med områdeslyftet. I områdeslyftet kan CTC-faktorerna utvecklas för att bättre ta in risk- och skyddsfaktorer kopplat till andra åldersgrupper.

Vilka pågående processer inom er nämnds/ bolags ansvarsområde idag skulle passa in i beskrivna organisering och arbetsätt kring hållbar lokal utveckling respektive kraftsamlande insatser?

Hela planeringsprocessen kan på olika nivåer bidra till att skapa goda förutsättningar för lokal utveckling. Den fysiska miljön skapar ett ramverk för det sociala livet i staden i form av mötesplatser, bostadsutbud, rörelsemönster, tillgång till grönska med mera. Samtidigt behöver de fysiska förutsättningarna samverka med andra insatser för att fyllas med innehåll och bli meningsfulla. ”Fysiskt skelett och sociala muskler” är en i sammanhanget användbar metafor. Fysiska insatser har styrkan att vara synliga och påtagliga exempel på att något händer i ett område och kan därför även vara av stor symbolisk vikt vid områdesutveckling.

Genom en tydligare lokal organisation att samverka med skulle stadsplaneringsinsatser bättre kunnat synkas med de lokala behoven. Då kan stadsbyggnadsnämnden utifrån en gemensam målbild fokusera på de aspekter av områdesutveckling som berör fysisk planering. Stadsbyggnadskontoret vill påtala vikten av förvaltningens områdeskoordinatorer som ska samordna stadsplaneringen inom olika geografier. Områdeskoordinatorerna ska fungera som en brygga mellan den översiktliga och strategiska planeringen å ena sidan, och detaljplaneringen å andra sidan. Områdeskoordinatorn har örat mot marken, fångar upp saker som hamnar i mellanrummen och är kontaktperson för fastighetsägare, aktörer, verksamheter, utövare och andra förvaltningar. Områdeskoordinatorn är viktig relationsbyggare och har extra fokus på civilsamhället i området.

Stadsbyggnadskontoret arbetar under 2023 med ett nämndsuppdrag för att systematisera jämlikhet i stadsplaneringen. Uppdraget innefattar att ta fram ett strukturerat arbetssätt för att integrera jämlikhet i stadsplaneringen genom att systematisera det jämlikhetsarbete som förvaltningen redan gör samt att omvärldsspana och komplettera med relevanta metoder.

Stadsbyggnadskontoret har även två delaktighetsstrategier som särskilt arbetar med att utveckla hur förvaltningen arbetar med att skapa delaktighet i planeringsprocessen. Tjänsterna jobbar löpande med att utveckla nya metoder för delaktighet, inklusive en särskild fokus på barn och unga.

Arbetet med tillsynsärende och Trygga Malmö är ytterligare ett område som verkar för att skapa stabilitet och trygghet i staden.

Finns det särskilda områden, geografiska eller tematiska, som ni anser vara viktiga för de kraftsamlande insatserna? Hur kan stadens nämnder/förvaltningar bidra i detta arbete?

Hela staden bör inkluderas i områdeslyftet. Den lokala organisationen behöver vara långsiktig och inte projektbaserad. Utifrån lokalt identifierade behov kan dock områden med större utmaningar prioriteras budgetmässigt. En tydligare satsning på fysisk miljö/upprustning i vissa områden kan vara en sådan "tidsbunden" särskild satsning.

Stadens nämnder kan bidra till kraftsamlingen genom att sätta tydliga mål kopplat till områdesutvecklingen för att skapa riktning och samstämmighet i processen. En inspirationskälla kan vara Köpenhamns områdesutvecklingsmål om att det inte ska finnas några socioekonomiskt utsatta områden.

Hur ser er nämnd/bolag på möjligheterna i den föreslagna modellen på samordningsstruktur?

Stadsbyggnadsnämnden önskar lägga tonvikt på den lokala närvaron, och dess samordning utifrån en *fysisk lokal* i respektive CTC/GESO-område. Mötesplatsen ska vara en arena för Malmö stads fackförvaltningar att möta malmöbor, civilsamhälle, näringsliv och fastighetsägare kring både kort- och långsiktiga frågor. Den ska även kunna fungera som arbetsplats för medarbetare från förvaltningar som arbetar med tillfälliga projekt eller insatser i området.

Genom långsiktig närvaro skapas lokal kännedom, nätverkande och tillit. Det är genom denna dagliga interaktion med lokalbefolkningen som goda förutsättningar för lokalt arbete skapas. Områdesorganisationen behöver därför vara långsiktig och skapas som en mer eller mindre permanent del av kommunens organisatoriska infrastruktur och inte som en tillfällig satsning som gör en insats och sedan försvinner. Det finns många goda exempel på lokalt arbete utifrån den modell som beskrivs ovan, men en bra referens är arbetet med *Framtidens bus i Lindängen*.

Varje lokal mötesplats bör ha en lokal områdessamordnare med ett områdesteam. Teamet bör vara förvaltningsövergripande och representera alla relevanta perspektiv i Malmö stads organisation. Samordnarens och teamets roll bör vara att samla och samordna processer och projekt inom den lokala geografien. Det är den lokala samordnarens kvalitéer som är viktiga, snarare än deras organisatoriska hemvist. Stadsbyggnadsnämnden anser dock att det är lämpligt att samordnaren kommer från en förvaltning med ett uppdrag som innebär permanent

lokal närvaro utifrån förvaltning eller drift som är riktad mot hela befolkningen. Samtliga av stadens förvaltningar bör utifrån sitt uppdrag vara involverade i det lokala områdesarbetet.

CTC:s organisation kan vara en referens för områdesteamets organisering. Det kan i varje område skapas en liknande modell med ett lokalt områdesteam. Inom detta kan det inrättas lokala verkstadsgrupper utifrån CTC's livsområden: *närområde, föräldraskap och individ/kamrat, skola* samt övriga grupper efter behov.

Områdeslyftet kan och bör kopplas till fysiska insatser - alltifrån upprustning av parker och torg till att omvandla och komplettera bebyggelse. Dessa insatser är dock av en temporär natur och det bedöms därmed inte som lämpligt att strukturera områdesorganisationerna kring fysisk planering. Organisationens ryggrad bör utgöras av de förvaltningar som inom sitt uppdrag har kontinuerlig lokal närvaro i staden.

För insatser kopplade till fysisk planering kan Köpenhamns "Byfornyelse" fungera som inspiration, utifrån att prioritera resurser och insatser genom att sätta särskild fokus på geografiskt område under en viss tidsperiod. Under insatsperioden finns det tydlig politisk prioritering och budget kopplat till utvecklingen som säkrar att det finns resurser och muskler kopplat till områdesutvecklingen. Kortare, tidsbegränsade projekt måste dock vara komplement som underordnas den långsiktiga permanenta närvaron.

Stadsbyggnadsnämnden vill framhålla de följande aspekterna som viktiga för en väl fungerande och hållbar organisation:

- Att organisationen måste baseras på långsiktig lokal närvaro kopplat till en fysisk mötesplats och vardaglig interaktion i stort och smått.
- Att den kommunala organisationen behöver fånga upp, stödja och skapa kopplingar mellan de goda lokala satsningar som görs av till exempel föreningsliv och fastighetsägare.
- Att det finns ett gemensamt politiskt beslutat mål kopplat till områdeslyftet.
- Alla stadens nämnder ska vara förbundna att bidra till det gemensamma målet. Arbetet med områdeslyftet bör integreras i förvaltningarnas linjearbete.
- Boende i de 14 geografierna bör tydligt involveras i områdesutvecklingen och ges visst mandat över beslut kopplat till den.
- Aktiv förvaltning är avgörande för att utveckla socioekonomiskt utsatta områden. Därför är det av största vikt att områdeslyftet sker i nära samverkan med fastighetsägare.
- Det behöver byggas upp kunskap och metoder för hållbara finansieringsmodeller/projektkonometri i socioekonomiskt utsatta områden. Erfarenheter av det finns i projektet Drottninghög, Helsingborg.

Vilken nämnd eller bolag ser ni bör få den samordnande rollen för arbetet med hållbar lokal utveckling i de 14 geografiska områdena?

Stadsbyggnadsnämnden vill inte föreslå någon särskild nämnd som ska ansvara för samordningen. Uppdraget bör dock ges till en nämnd vars verksamhet naturligt innebär permanent lokal närvaro utifrån förvaltning eller drift och som är riktad mot hela befolkningen. Genom kopplingen till lokal verksamhet och drift (exempelvis fritidsverksamhet, bibliotek, Allaktivitetshus, drift och skötsel av park och torg och så vidare) skapas praktiska arenor och möjligheter att snabbt kunna fånga upp lokala initiativ och behov.

Vid satsningar på områdeslyft av fysisk karaktär bör stadsbyggnadsnämnden samordna processen. Dessa insatser kan enligt Köpenhamnsmodellen vara tidsbundna och kopplade till en budget.

Det finns mycket lärdomar och erfarenhet att fånga från tidigare arbeten med områdesutveckling. Det innefattar inte bara arbeten i Malmö stad utan även andra aktörer som fastighetsägare eller föreningar. Att samla in denna kunskap inför organisationsbeslutet vore värdefullt.

Stadsbyggnadsnämnden önskar slutligen påtala att den fortsatta utvecklingen av organisationen kring områdeslyftet ska ske i samverkan med alla stadens nämnder.

ordförande

.....
Namn Namn
.....

sekreterare

.....
Namn Namn
.....

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]